

Օ արձանաւ օրակաթ ճ :

ԱՆՆԱՐՏԻՍ մէջ երկու դաս մարդ կայ՝ որոնց առողջութեանը, հարստութեանն ու հանգստութեան նայելով՝ ոմանց երջանիկ և ոմանց ալ թշուառ կ'ըսենք . այս մեծ տարբերութեան գլխաւոր պատճառն՝ ամէն մարդ իր ու զածին կամ կարծածին պէս նայելէն առաջ կուգայ :

Ար և իցէ վիճակ իրեն օգուտն միան գամայն նեղութիւնն ալ հետը ունի . ամէն ընկերութեանց մէջ աղէկ խօսողն ալ գէշ խօսողն ալ կը գտնուի . ամէն սեղանի կերակուրներն ու գինիները մէկմէկէ աւելի աղնիւ կամ նուաստ են . ամէն կլիմայի տակ ալ աղէկ ու գէշ եղանակ կ'ըլլայ , ամէն մատենագիր՝ կատարելութիւն ալ կ'ունենայ պակասութիւն ալ . մէկ դէմք մը չես կրնար գտնել որ հանդերձ տգեղութեամբը գեղեցկութիւն մ'ալ չունենայ . և ոչ այնպէս մոլի ու ախտաւոր մարդ մը որ ամենեւին լաւութիւն մը չունենայ : Բանն այն է որ մարդ լաւ գիտնայ ուրիշի կատարելութեանց կամ պակասութեանցը վրայ պէտք եղածին պէս նայիլ . բայց մարդիկ ընդհանրապէս որ և իցէ բանին կամ միայն աղէկութիւնը կը տեսնեն , կամ միայն գէշութիւնը : () Ըրինակի համար՝ միայն ուրիշի աղէկութիւնը տեսնող մարդը՝ որ և է բանի աղէկ կողմէն կը նայի . ընկերութեան մէջ եղած խօսակցութեանց ախորժելին միայն կը լսէ . կերակրոց , գինիներու և եղանակաց մէջ՝ համոզն ու զուարճալին միայն կը ճաշակէ . որով ինքն ալ հանգիստ և ուրախ կ'ըլլայ : Եւ միայն գէշութիւն տեսնողը՝ առջինին ըրածին հակառակը կը տեսնէ , կ'իմանայ ու կ'ըսէ . իր վրայ միշտ տժգոհ է , ընկերութեան մը մէջ անախորժ խօսք մ'ալ լսէ , սիրտը կը կտորի , ուրիշը միշտ կը վշտացնէ և ինքզինքն ալ անտանելի կ'ընէ ընկերութե . ուստի երբոր սրտերնուս մէջ այս գէշ ախտին պզտի արմատն ալ տեսնելու ըլլանք՝ պէտք է ամէն ջանք

ընենք բոլորովին խելու , չէ նէ վերջը մեր երջանկութեանն ու հանգստութեանը շատ փաստակար կ'ըլլայ : Այս յիշաւի որչափ որ մեծամեծ թշուառութեանց սկզբնապատճառ է այս մոլութիւնը , այնչափ ալ ատենէ վերջը ուղղելը շատ դժուարաւ կրնայ ըլլալ : Այնպիսի մարդը ոչ երբէք ընկերութեանց մէջ պէտք եղած կամ արժանի յարգն ու պատիւը կ'ունենայ կամ կը գտնէ . վասն զի ո՞վ կրնայ սիրել զամէնքը խաճնող վիրաւորող մարդը . ամենուն չհաւնող մարդը ինչպէս կ'ուզէ որ ուրիշներն իրեն հաւնին : () Երբ յաջութեան մը հասնելու ջանայ այնպիսին , մէկն ալ չգտնուիր որ կերպով մը իրեն օգնական ըլլայ , կամ անոր երջանկութեանը համար քիչ մը աշխատի կամ խորհուրդ մը տայ : Հասարակաց առջևը ամբաստանուելու ըլլայ՝ մէկն ալ չկայ որ զինքը արդարացընել ջանայ . մանաւանդ թէ շատերը աւելի վրայ կուտան ու յանցանքը կը մեծցընեն՝ որ պէս զի բոլորովին ուրիշներուն աչքէն ելլէ ինչայ : Աղէկը աս է որ երբոր ուրիշները կը տեսնեն թէ անիկայ իր խելքը զրածէն հեռու կենալու միտք չունի , իրենք ալ բոլորովին իրմէ հեռու կը կենան :

() Եր փիլիսոփայ մը , իր փորձառութեամբքը շատ բան դիտեր էր այս բանիս վրայօք , և ամէն ջանք կ'ընէր ինքզինքը այս պակասութեանն ազատ պահելու : Արիջ փիլիսոփայից պէս ինքն ալ ջերմաչափ մը և օդաչափ մը ունէր օդուն տաքութիւնն և եղանակները իմանալու համար . բայց տեսաւ որ անոնց մով չկրնար գուշակել թէ արդեօք իրեն եկող մարդիկ ամէն բանի չհաւնող են թէ հաւնող . այս բանիս միայն յարմար գործիք իմ երկու ոտքերս գտայ , ըսաւ , որոնցմէ մէկը բարեձև ու շիտակ , մէկալը տձև ու ծուռ էր : Արբոր կը տեսնէր փիլիսոփայն որ օտարական մը խուցը դար ու աչքին ծայրովը իր պակասաւոր ոտքին նայէր առանց մէկալին վրայ աչքը դարձընելու , կը սպասէր լսելու թէ ինչ դատաստան պիտի ընէր .

և երբոր միայն պակասաւորին վրայ կը
խօսէր առանց մէկալ ոտքին կատարե-
լու թեանը նայելու, փիլիսոփայն անոր
ինչ տեսակ մարդ ըլլալը լաւ կը ճանչ-
նար և պատշաճ զգուշութեամբ կը վա-
րուէր անոր հետ :

Բարեբաղդաբար ամէն մարդիկ այս
փիլիսոփային ունեցած գործին չեն կըր-
ցած ստանալ . բայց ամէնքն ալ, թէ որ
խելք բանեցրնեն՝ այս ախտին նշաններն
յայտնի կընան տեսնել, ու պէտք եղա-
ծին պէս զգուշանալ :

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն Ք

Բ Ա Ն Ա Ս Տ Ե Ղ Ծ Ո Ւ Թ Ի Ն

Լ Է Կ Ո Ւ Ֆ Ն :

ԼՄՊԱՐԸՇՏԻՆ տարածիզ
Յոսկեձեղուն ՚ի յարկաց
Տրսկէր կուսան գեղեցիկ
Լս սեղանով լուսազգեսաց
Լնմահական խորանին,
Ուր ողջակէզք սրբանուէր
Օղջ ընդ խրնկոց անուշին
Օրխեն ըզտիւ և զգիշեր .
Իբրև ծաղիկ անսպակ՝
Ի մէջ փրշոց և ճրճեաց
Որ ըզբուրումն անուշակ
Եւ զգոյն պահեաց երեսաց ,
Լջով ճարտար մըշակին
Տընկեալ յերկիր արգաւանդ՝
Ի յորձանաց մըրըրկին
Ի զգուշացեալ անվրկանդ :
Լչքն անմեղիկ գերարփին
Լըցեալ աղօտ արտասուօք ,
Եւ զվայելուչ գեղ դիմին
Ունէր տըխուր ինչ մորմոք :
Օհերսըն սըփուեալ հանգունակ
Լլուորեալ ուռնեւոյն
Սեղմիկ ողբայր միայնակ
Լս ստորոտով սեղանոյն :
Լալ քան զդիմացն անբիծ բոց
Փայլէր հոգւոյն պատմուճան
Ում մանկութեան ՚ի տիոց
Եւ կայր անքուն ոստիկան :

Մինչդեռ անզոյգ աղաւնին
Մընչեալ առ հայրն երկնաւոր՝
Մուտըս խընդէր պերճ գրախտին
Ի՛ի գիրկ նորին տարփաւոր ,
Լհա հերձաւ քող երկնից
Բացաւ ուղի անընդել
Եւ ընդ շաւիղ լուսալից
Լջ հրաշալին Գաբըրիէլ :
“Օ՛ի դու ասաց , ուլ Մարիամ ,
Մըգաս հեծես տըխրադէմ՝
Մինչդեռ երկնից աչք համայն
Օքեզ հիացմամբ նըշմարեն .
Սըրբեա սըրբեա զարտասուս
Լըռեա յողբոց վըշտագին
Օոր վայրապար դու հեղուս
Յերկիր անգութ և լուին .
Բանդի կուսիդ գեղանի
Մահկանացուք և հրեշտակք
Տիւտեալ անմահ ձիթենի
Բոլորեսցեն սուրբ պըսակ :
Գու հարսն իցես անմահին
Եւ սըխրալիդ յայդ ՚ի ծոց
Որդի հանուրց արքային
Գըտցէ զհանգիստ աթուոց ,,
Սըխրացաւ կոյսըն մաքուր ,
Եւ ամօթխած ՚ի գետին
Լարկ ըզքաղցը աչկունս իւր
Ի լուր բանից պատգամին :
“Մի զիս պատրեր անօգուտ ,
Օի մաքրութեան հրաշագան
Յորում կացի անխախտա՝
Երբէք չեղէց դաւաճան :
Սլացիր անդէն քոյդ յաշխարհ
Յորմէ զխոստմունքը բերես ,
Օի չըգիտեմ բընաւ զայր
Օոր դու ՚ի զուր գուշակես ,,
“Մի երկընչիւր դու կուսան ,
Արկնեաց բերան հրեշտակին ,
Օի տաղաւար մաքրութեան
Ոչ արատի քօ բնաւին :
Լիցիս դու մայր՝ այլ անաղտ
Լնբըծութեամբդ երկնային ,
Օի զօրութեան իսկ զանյաղթ
Գըլուխդ առցէ զհովանին ,,
“Լըդ ըստ կամաց Բարձրելոյն
Եղիցի այդ , ո՛ հրեշտակ ,
Օի հրամանաց ես նորուն
Կամ աղախին հըպատակ ,,
“